

Udskriftsdato: 26. december 2025

2010/1 BSF 84 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af arbejdskommissoriet for Institut for Menneskerettigheder

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 15. marts 2011 af Pia Adelsteen (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Søren Espersen (DF), Pia Kjærsgaard (DF), Tina Petersen (DF) og Peter Skaarup (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

om ændring af arbejdskommissoriet for Institut for Menneskerettigheder

Folketinget pålægger regeringen inden folketingsårets afslutning at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, således at § 2, stk. 2, erstattes af følgende:

»Stk. 2. Institut for Menneskerettigheder skal i sin virksomhed tage udgangspunkt i de af det internationale samfund til enhver tid anerkendte menneskerettigheder og forfølge følgende mål:

- Bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder
- indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling
- offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.«

Derudover skal instituttet ikke have nogen kompetencer.

Bemærkninger til forslaget

Regeringen pålægges ved vedtagelsen af nærværende beslutningsforslag inden folketingsårets udgang at fremsætte lovforslag i overensstemmelse med det i beslutningsforslaget angivne.

Begrundelse

I medfør af lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder (Lov nr. 411 af 06/06 2002) blev der med ikrafttrædelse den 1. januar 2003 etableret et Institut for Menneskerettigheder, der omfattede de hidtidige aktiviteter under Det Danske Center for Menneskerettigheder, jf. lovens § 1, stk. 2, nr. 2. Med loven opfyldes blandt andet direktiv 2000/43/EF om forskelsbehandling.

Af lovens § 2, stk. 2 fremgår det, at instituttet i sit virke skal tage udgangspunkt i såvel den europæiske som FN's erklæringer og grundlovens bestemmelser om menneskerettigheder, idet centeret skal fremme kendskabet til disse grundrettigheder. Således skal centeret varetage en selvstændig og uafhængig forskning, rådgive Folketing og regering, fremme undervisning, informere m.v., jf. § 2, stk. 2, nr. 1-10.

Den seneste tids offentlige debat har vist, hvordan Institut for Menneskerettigheder i stigende grad optræder mere som en politisk aktør end som egentligt forskningscenter for menneskerettigheder.

Dette ses eksempelvis i forbindelse med regeringens og Dansk Folkepartis aftale af 15. marts 2010 om nye regler for at få permanent opholdstilladelse. I den forbindelse udtalte instituttets direktør, Jonas Christoffersen, bl.a. følgende til Berlingske Tidende i artiklen »Hård kritik af ny udlændingelov« den 13. maj 2010: »Store grupper af udlændinge har ikke mulighed for at opfylde kravene. Det skader integrationen, når guleroden – at få permanent ophold i Danmark – bliver illusorisk. Så vil færre udlændinge lægge sig i selen for at blive integreret.«

Forslagsstillerne er enige i, at integrationen er væsentlig. Men hensynet hører ikke under de formulerede opgaver for Institut for Menneskerettigheder. Hertil kan nævnes, at formålet med aftalen netop er at sikre en bedre integration af udlændinge ved at opstille en række integrationsrelevante kriterier. Forslaget indebærer således et pointsystem. Kriterierne vedrører bl.a. erhvervserfaring, sprogkunderskaber, uddannelse m.v. Instituttet fremfører i stadig højere grad almindeligheder og politiske argumenter i den offentlige debat snarere end egentlig saglig, juridisk forskning om, hvorvidt forslaget er i overensstemmelse med konventionerne eller ej.

Det synes tydeligt, at instituttet således bevæger sig uden for det egentlige kommissorium i loven. Et forhold, der kan anskueliggøres ved instituttets undersøgelse af danske børns valg af dukker på baggrund af disses hudfarve. Testen var en kortfilm, der indeholder samtaler med 41 børn i aldersgruppen 4 til 8 år med indvandrerbaggrund, som skulle vælge mellem en hvid eller en brun dukke. 37 af dem vælger den hvide, og ingen vælger entydigt den brune, jf. omtale af »dukketesten« på www.menneskeret.dk. Det er helt til grin, at en offentligt finansieret organisation som Institut for Menneskerettigheder beskæftiger sig med, hvilken farve dukker børn skal lege med i børneinstitutioner. Instituttet får 17,5 mio. kr. om året til forskning og drift, og en bevilling på yderligere 6 mio. kr. er på vej gennem Folketinget til instituttet, jf. artiklen »DF vil stække Institut for Menneskerettigheder« bragt i Morgenavisen Jyllands-Posten den 15. december 2010. De 6 millioner kroner skal bruges til at etablere et uafhængigt ligestillingsorgan i Institut for Menneskerettigheders regi.

Ligestilling og diskrimination

Endnu et eksempel på instituttets politiserende karakter var i forbindelse med dets høringssvar af 7. december 2010 til et forslag fra regeringen. Det pågældende lovforslag fremkom efter ønske fra Dansk

Folkeparti i forbindelse med indgåelse af aftaler om finansloven for 2011. Her indgår et forslag om at ligestille flygtninge med danskere med hensyn til optjening af ret til dansk folkepension. Det fremgår af aftalen mellem Dansk Folkeparti og regeringen om forslag til finanslov for finansåret 2011, at: »I Danmark gælder princippet om brøkpension, hvor størrelsen af folkepensionen bygger på opholdstiden i Danmark. Retten til fuld folkepension er således betinget af mindst 40 års fast bopæl i Danmark mellem det fyldte 15. år og folkepensionsalderen. Udgør opholdstiden mindre end 40 år, udbetales folkepensionen med en brøk.

I henhold til gældende pensionslove er flygtninge imidlertid undtaget fra de sædvanlige optjeningsregler. For at harmonisere optjeningsreglerne for folkepension er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om at afskaffe flygtninges adgang til at medregne bopælstid i oprindelseslandet ved beregning af folkepension. Dermed omfattes flygtninge af de samme principper, som gælder for øvrige indvandrere og danskere, der har haft ophold i andre lande. Flygtninge, der ikke længere vil kunne modtage fuld folkepension, kan efter en konkret individuel vurdering modtage personligt tillæg efter pensionsloven, starthjælp eller kontanthjælp. For at give herboende flygtninge mulighed for at indrette sig på de ændrede regler indføres en overgangsordning på 10 år.«

Denne ligestilling, vurderer Institut for Menneskerettigheder, kan være i strid med FN's flygtningekonvention, og instituttet anbefaler derfor, at forslaget forkastes: »Lovændringen betyder formelt, at danskere og flygtninge ligestilles ift. pension – men reelt betyder kravet om 40 års ophold i landet, at flygtninge forskelsbehandles. Derfor anbefaler instituttet, at Folketinget ikke vedtager lovforslaget«, udtaler instituttets direktør, jf. www.menneskeret.dk. Dette til trods for, at det klart og tydeligt fremgår af forslaget, at flygtninge kan modtage supplerende hjælp – jf. ovenstående, og at der er en tiårig overgangsordning. Det skal ligeledes i den forbindelse bemærkes, at indvandrere allerede er omfattet af reglerne om brøkpension.

Et tidssvarende Institut for Menneskerettigheder

Forslagsstillerne ønsker derfor instituttets arbejdsopgaver formuleret mere snævert.

Som nævnt er instituttet oprettet på grundlag af direktiv 2000/43/EF, idet direktivet indeholder en række af kompetencer, som instituttet er udstyret med. Af direktivets art. 13 fremgår det således, at:

»1. Medlemsstaterne udpeger et eller flere organer for fremme af ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Sådanne organer kan være en del af institutioner, der har til opgave på nationalt plan at forsvare menneskerettighederne eller beskytte enkeltpersoners rettigheder.

2. Medlemsstaterne sikrer, at disse organer også har kompetence til at

- bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder, jf. artikel 7, stk. 2
- indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling
- offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.«

Det synes således klart, at Danmark ikke er forpligtet over for EU til at have den meget brede formålsbestemmelse, som i dag findes i loven, jf. § 2, stk. 1, nr. 1 til 10.

Idet der henvises til Karnovs note til § 2, stk. 2, nr. 4, hvoraf det fremgår, at det »herved sikres, at Institut for Menneskerettigheder får kompetence til at varetage de forpligtelser, der følger af Rdir 2000/43, art. 13«, pålægges regeringen ved vedtagelsen af nærværende forslag at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, således at § 2, stk. 2, erstattes af følgende:

»Stk. 2. Institut for Menneskerettigheder skal i sin virksomhed tage udgangspunkt i de af det internationale samfund til enhver tid anerkendte menneskerettigheder og forfølge følgende mål:

- bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder
- indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling
- offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.«

Forslagsstillerne ønsker, at det i bemærkningerne til loven skal fremhæves og understreges, at instituttets virke alene er af forskningsmæssig karakter, og at alene juridiske argumenter og betragtninger vil være valide, idet enhver agitation af politisk karakter falder uden for instituttets virksomhed.

Den foreslåede formulering er en eksakt gengivelse af, hvad Danmark som medlem af EU er forpligtet til og skal således forstås indskrænkende, idet det forventes, at Institut for Menneskerettigheder fremover på linje med andre forskningsenheder vil fokusere på forskning alene og afholde sig fra politiske indlæg.

Skriftlig fremsættelse

Pia Adelsteen (DF)::

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af arbejdskommissoriet for Institut for Menneskerettigheder.

(Beslutningsforslag nr. B 84)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.